

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİ

Aktın növü	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MALİYYƏ NAZİRLİYİNİN QƏRARI
Qəbul edildiyi tarix	27.03.2014
Qeydiyyat nömrəsi	Q-08
Adı	"Sığorta fəaliyyəti sahəsində bir sıra məsələlərin tənzimlənməsi haqqında"
Rəsmi dərc edildiyi mənbə	
Qüvvəyə minmə tarixi	08.04.2014
Azərbaycan Respublikasının Vahid hüquqi təsnifatı üzrə indeks kodu	080.010.000
Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi	15201403270008
Hüquqi aktın Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix	07.04.2014

"Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 29 oktyabr tarixli 806-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 25 dekabr tarixli 519-IIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 13 mart tarixli 735 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 16 dekabr tarixli 49 nömrəli Fərmanının 4.1.1-ci, 4.1.3-cü, 4.1.4-cü, 4.1.6-cı, 4.1.7-ci, 4.1.8-ci, 4.1.9-cu və 4.1.10-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyası

QƏRARA ALIR:

- Sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi və elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələblər təsdiq edilsin (1 nömrəli əlavə).
- Sığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatların, materialların və digər sənədlərin siyahısı təsdiq edilsin (2 nömrəli əlavə).
- "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 78.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, sığortaçının Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinə təqdim etdiyi maliyyə hesabatlarından başqa aşağıdakı digər hesabatların siyahısı, formaları və dövriliyi təsdiq edilsin:
  - Sığorta (təkrarsığorta) əməliyyatları haqqında təcili hesabat (aylıq, rüblük və illik) – Forma № 11 (3 nömrəli əlavə);
  - Sığorta müqavilələri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 12 (4 nömrəli əlavə);
  - Sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə hesablanmış sığorta (təkrarsığorta) haqları, qaytarılan sığorta (təkrarsığorta) haqları və sığorta ödənişləri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 13 (5 nömrəli əlavə);
  - Sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə alınmalı olan sığorta və təkrarsığorta haqları haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 14 (6 nömrəli əlavə);
  - Təkrarsığorta əməliyyatları haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 15 (7 nömrəli əlavə);
  - Sığortaçının (təkrarsığortaçının) təkrarsığorta etdirdiyi risklər üzrə hesablanmış təkrarsığorta haqları haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 16 (8 nömrəli əlavə);
  - İcbari sığortalar haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 17 (9 nömrəli əlavə);
  - Dövlət müəssisələri ilə bağlanmış sığorta müqavilələri üzrə hesablanmış sığorta haqları, qaytarılan sığorta haqları və verilmiş sığorta ödənişləri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 18 (10 nömrəli əlavə);
  - İşlərin aparılması xərcləri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 19 (11 nömrəli əlavə);
  - Sığorta nəzarətinin həyata keçirilməsinin əlavə maliyyələşdirilməsi üzrə məcburi ayırmalar haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 20 (12 nömrəli əlavə);
  - Sığorta vasitəçilərinə hesablanmış komissiyon müddələri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 21 (13 nömrəli əlavə);
  - Sığorta brokerinin fəaliyyəti haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 22 (14 nömrəli əlavə);
  - Sığortaçı (təkrarsığortaçı) və hüquqi şəxs sığorta brokerinin bəzi göstəriciləri haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 23 (15 nömrəli əlavə);
  - Sığortaçının (təkrarsığortaçının) səhmdarları və onların (səhmdarların) nizamnamə kapitalında iştirak edən şəxslər haqqında hesabat (rüblük və illik) – Forma № 23/1 (16 nömrəli əlavə).
- Aktuar hesablamalarının aparılmasına dair təlimat təsdiq edilsin (17 nömrəli əlavə).
- Aktuari şəhadətnaməsinin forması və doldurulması qaydası təsdiq edilsin (18 nömrəli əlavə).
- Sığorta vasitəçiliyi fəaliyyəti üzrə lisenziya verilməyən, hüquqi şəxs olan sığorta brokerinin səhmdarı və ya iştirakçısı ola bilməyən, sığorta əməliyyatlarına nəzarət etmək, istiqamətləndirmək və ya cəlb etmək üçün məcbur etmə, təzyiq və ya təsir göstərmə imkanını verən mövqeyə malik olan şəxslərin kateqoriyası müəyyən edilsin (19 nömrəli əlavə).
- Fiziki şəxs olan sığorta agentinin fəaliyyəti barədə rüblük hesabatın forması təsdiq edilsin (20 nömrəli əlavə).
- Sığorta brokerinin peşə məsuliyyətinin sığortası üzrə sığorta məbləği aşağıdakı kimi müəyyən edilsin:
  - fiziki şəxs olan sığorta brokerlərinin peşə məsuliyyətinin sığortası üzrə - 200 000 (iki yüz min) manat;
  - hüquqi şəxs olan sığorta brokerlərinin peşə məsuliyyətinin sığortası üzrə - 1 000 000 (bir milyon manat).
- "Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinə sığorta bazarının peşəkar iştirakçıları tərəfindən təqdim edilənlər olan hesabatların siyahısının, formalarının və dövriliyinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 2010-cu il 24 dekabr tarixli İ-216 nömrəli əmrinin 1-ci hissəsi ləğv edilsin.

10. Nazirliyin Maliyyə və sığorta bazarının tənzimlənməsi şöbəsinə və Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinə tapşırılsın ki, bu Qərarın 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsini təmin etsinlər və bu qərardan irəli gələn digər məsələləri həll etsinlər.

11. Bu Qərarın icrasına nəzarəti öz üzərimdə saxlayıram.

**Kollegiyanın sədri,
Azərbaycan Respublikasının
maliyyə naziri**

Samir Şərifov

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının
"27" mart 2014-cü il tarixli
Q-08 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

1 nömrəli əlavə

Sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi və elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələblər

1. Ümumi müddəalar

Sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi və elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələblər (bundan sonra - Tələblər) "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 29 oktyabr tarixli 806-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 25 dekabr tarixli 519-IIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 13 mart tarixli 735 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 16 dekabr tarixli 49 nömrəli Fərmanının 4.1.1-ci yarımbəndinin icrası məqsədilə hazırlanmışdır və sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi və elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələbləri müəyyən edir.

2. Sığortaçıların rəsmi internet sahifəsi ilə bağlı minimum tələblər

2.1. Sığortaçının rəsmi internet sahifəsində:

2.1.1. "Ana sahifədə" sığortaçının əlaqə məlumatları əks etdirilməlidir.

2.1.2. Sığortaçının baş ofisinin, filial və nümayəndəliklərinin ünvanı, telefon nömrəsi və elektron poçt ünvanı olmalıdır.

2.1.3. Sığortaçının rəhbər işçiləri barədə məlumatlar (soyadı, adı və atasının adı, həmçinin tutduğu vəzifə) yerləşdirilməlidir.

2.1.4. "PDF" formatında yüklənmə və mətn üzrə axtarış imkanlarına malik olan, sığortaçının bütün sığorta qaydaları aydın görünən siyahı üzrə yerləşdirilməlidir.

2.1.5. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hal və ya hadisə barədə məlumat və həmin məlumatın qəbul edilməsini təsdiq edən avtomatik cavab məktubu göndərmək imkanı verən, hər bir sığorta növü üzrə sığorta hadisəsi barədə spesifik suallardan ibarət sorğu bölməsi mövcud olmalıdır.

2.1.6. Sığortaçıdan və ya onun hər hansı əməkdaşından şikayət verilməsi proseduru əks etdirən məlumatlar, həmçinin şikayətlərə görə məsul olan vəzifəli şəxsin telefon nömrəsi və elektron poçt ünvanı yerləşdirilməli, şikayətin elektron qaydada verilməsi və həmin şikayətin qəbul edilməsini təsdiq edən avtomatik cavab məktubu göndərmək imkanına malik olan müstəqil bölmə mövcud olmalıdır.

2.1.7. "PDF" formatında yüklənmə imkanına malik olan, sığortaçının maliyyə hesabatları yerləşdirilməlidir.

2.2. Bu Tələblərin 2.1-ci bəndində göstərilən məlumatlar sığortaçının internet sahifəsində e-lə yerləşdirilməlidir ki, sığortalıların, sığorta olunanların və ya faydalanan şəxslərin həmin məlumatlara asanlıqla çıxış imkanları olsun və onlardan asanlıqla istifadə edə bilsinlər.

3. Sığortaçıların elektron informasiya sistemi ilə bağlı minimum tələblər

3.1. Sığortaçının elektron informasiya sistemi ən azı aşağıdakı məlumatları özündə ehtiva etməlidir:

3.1.1. Bağladığı hər bir sığorta və təkrarsığorta müqaviləsi üzrə:

3.1.1.1. sığortalının (təkrarsığortalının) adı;

3.1.1.2. həyat sığortası müqavilələri üzrə sığorta olunanın cinsi və doğum tarixi;

3.1.1.3. sığortanın növü və sinifi;

3.1.1.4. müqavilənin nömrəsi;

3.1.1.5. müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti;

3.1.1.6. sığorta predmetlərinin sayı;

3.1.1.7. sığorta (təkrarsığorta) məbləği;

3.1.1.8. sığorta tarifi;

3.1.1.9. sığorta haqqının məbləği;

3.1.1.10. sığorta haqqının hissə-hissə ödənilməsi nəzərdə tutulan müqavilələrdə - hər ödəmənin məbləği və ödənilmə tarixi;

3.1.1.11. faktiki ödənilmiş sığorta haqqının məbləği və ödənilmə tarixi;

3.1.1.12. sığorta müqaviləsinin bağlanmasında sığorta vasitəçisinin iştirakı olduğu halda onun adı və lisenziyasının nömrəsi;

3.1.1.13. sığorta vasitəçisinə ödənilməli olan komissiyon müddət məbləği;

3.1.1.14. təkrarsığortaçının və təkrarsığorta brokerinin adı;

- 3.1.1.15. təkrarsığorta müqaviləsinin nömrəsi;
- 3.1.1.16. təkrarsığortçıya ötürülmüş öhdəliyin məbləği;
- 3.1.1.17. təkrarsığorta haqqının məbləği;
- 3.1.1.18. təkrarsığorta komissiyasının məbləği.

3.1.2. *Tənzimlənmiş və tənzimlənməmiş zərərlər üzrə:*

- 3.1.2.1. sığorta hadisəsinin baş verdiyi tarix;
- 3.1.2.2. sığorta hadisəsinin qeydiyyat tarixi;
- 3.1.2.3. sığortalının adı;
- 3.1.2.4. faydalanan şəxsin adı;
- 3.1.2.5. sığorta (təkrarsığorta) müqaviləsinin nömrəsi;
- 3.1.2.6. sığortanın sinfi və növü;
- 3.1.2.7. sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddəti;
- 3.1.2.8. gözlənilən ödəniş məbləği;
- 3.1.2.9. tənzimləmə xərcləri;
- 3.1.2.10. qiymətləndirməyə əsasən zərər məbləği;
- 3.1.2.11. sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın səbəbləri, imtina məktubunun tarixi və nömrəsi;
- 3.1.2.12. müqavilə üzrə sığorta (təkrarsığorta) məbləği;
- 3.1.2.13. müqavilə üzrə azadolma məbləği;
- 3.1.2.14. sığorta ödənişində təkrarsığortaçının payı;
- 3.1.2.15. təkrarsığortaçının adı;
- 3.1.2.16. təkrarsığorta müqaviləsinin nömrəsi;
- 3.1.2.17. hesablanmış sığorta ödənişinin məbləği;
- 3.1.2.18. sığorta ödənişinin məbləği və verildiyi tarix;
- 3.1.2.19. subroqasiya hüququ əsasında geri alınmış məbləğ.

3.2. Həyat sığortası sahəsində fəaliyyət göstərən sığortaçıların (təkrarsığortaçıların) elektron informasiya sistemi bu Tələblərin 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulandan başqa sığorta olunanlara borcların verilməsi və sığorta olunanların sığortaçının investisiya gəlirlərində iştirakı üzrə əməliyyatların uçotunu təmin etməlidir.

3.3. Elektron informasiya sistemində "Sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinin uçotu jurnalı"nı və "Zərərlərin uçotu jurnalı"nı avtomatik qaydada formalaşdırmaq imkanları təmin edilməlidir.

3.4. Elektron informasiya sistemində daxil edilən məlumatların tamlığına nəzarət funksiyası nəzərdə tutulmalıdır (tələb olunan məlumatların tam şəkildə daxil edilmədiyi halda proqram müvafiq əməliyyatı yerinə yetirməkdən imtina etməli və bu barədə bildiriş verməlidir).

3.5. Elektron informasiya sisteminin fəvqəladə hallarda etibarlı və davamlı fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə verilənlər bazasının və əməliyyatlar jurnalının ehtiyat surəti əsas serverin yerləşdiyi yerdən kənarında yerləşən əlavə serverdə saxlanılmalıdır.

3.6. Elektron informasiya sistemində həmin sistemə gələcəkdə digər funksiyaların əlavə olunması, həmçinin kənar informasiya sistemləri, o cümlədən sığorta nəzarəti orqanının informasiya sistemi ilə inteqrasiya oluna bilməsi imkanları təmin edilməlidir.

3.7. İstifadəçilərin elektron informasiya sistemində daxil olması onlara həmin sistemdə səlahiyyətlərin verilməsi mexanizmləri ilə məhdudlaşdırılmalıdır.

4. *Minimum tələblərin qüvvəyə minməsi*

Bu Tələblərin 2-ci hissəsində nəzərdə tutulan minimum tələblər 2014-cü ilin 01 iyul tarixindən, 3-cü hissəsində nəzərdə tutulan minimum tələblər isə 2015-ci ilin 01 yanvar tarixindən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının
"27" mart 2014-cü il tarixli
Q-08 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

2 nömrəli əlavə

Sığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatların, materialların və digər sənədlərin

Siyahısı

1. Ümumi müddəalar

Sığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatların, materialların və digər sənədlərin Siyahısı "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 29 oktyabr tarixli 806-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 25 dekabr tarixli 519-IIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 13 mart tarixli 735 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 16 dekabr tarixli 49 nömrəli Fərmanının 4.1.3-cü bəndinin icrası məqsədi ilə hazırlanmışdır və sığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatların, materialların və digər sənədlərin siyahısını müəyyən edir.

2. Sığortaçıların və təkrarsığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan məlumatlar

2.0. Sığortaçıların və təkrarsığortaçıların birləşməsi üçün aşağıdakı məlumatlar sığorta nəzarəti orqanına təqdim edilməlidir:

2.0.1. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların hər birinin ayrı-ayrılıqda bağlamış olduğu və birləşmə üçün müraciət edilən tarixə qüvvədə olan sığorta və (və ya) təkrarsığorta müqavilələrinin sayı (fiziki şəxslərlə bağlanmış sığorta müqavilələri ayrıca göstərilməklə);

2.0.2. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların hər birinin ayrı-ayrılıqda bağladıkları, birləşmə üçün müraciət edilən tarixə qüvvədə olan sığorta müqavilələri üzrə sığorta (təkrarsığorta) haqlarının məbləği;

2.0.3. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların son 3 il ərzində (3 ildən az müddətə fəaliyyət göstərirsə, fəaliyyət göstərdiyi müddət üzrə) öz aralarındakı işgüzar münasibətlər barədə məlumat.

3. Sığortaçıların və təkrarsığortaçıların birləşməsinə razılıq verilməsi üçün tələb olunan materiallar və digər sənədlər

3.0. Sığortaçıların və təkrarsığortaçıların birləşməsi üçün aşağıdakı materiallar və digər sənədləri sığorta nəzarəti orqanına təqdim edilməlidir:

3.0.1. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların son 3 il ərzində (3 ildən az müddətə fəaliyyət göstərirsə, fəaliyyət göstərdiyi müddət üzrə) öz aralarındakı işgüzar münasibətlərlə bağlı bağladıkları əqdlərin siyahısı;

3.0.2. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların son 3 maliyyə ili ərzindəki (3 ildən az müddətə fəaliyyət göstərirsə, fəaliyyət göstərdiyi müddət üzrə) ümumiləşdirilmiş maliyyə hesabatları;

3.0.3. Birləşən sığortaçıların və ya təkrarsığortaçıların hər birinin ayrı-ayrılıqda hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən çıxarışı.

Azərbaycan
Respublikasının
Nazirliyinin
Kollegiyasının
tarixli
№-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
3 nömrəli əlavə

Maliyyə
"27" mart 2014-cü il
Q-08

Forma № 11

SİĞORTA (TƏKRARSİĞORTA) ƏMƏLİYYATLARI HAQQINDA TƏCİLİ HESABAT (aylıq, rüblük və illik)

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) adı: _____

Hesabat dövrü _____ il
ilin əvvəlindən artan yekunla

manatla

Göstəricilər	Hesablanmış sığorta (təkrarsığorta) haqları
1	2
Sığorta haqları hesablanmışdır - cəmi :	
o cümlədən könüllü sığortalar üzrə - cəmi :	
Həyat sığortası üzrə	
o cümlədən :	
Qeyri-həyat sığortası üzrə	
o cümlədən :	
Şəxsi sığorta	
o cümlədən :	
Əmlak sığortası	
o cümlədən :	
İcbari sığortalar üzrə - cəmi	
o cümlədən :	
Sığorta ödənişləri - cəmi :	
o cümlədən könüllü sığortalar üzrə - cəmi :	
Həyat sığortası üzrə	
o cümlədən :	
Qeyri-həyat sığortası üzrə	
o cümlədən :	
Şəxsi sığorta	
o cümlədən :	
Əmlak sığortası	
o cümlədən :	
İcbari sığortalar üzrə - cəmi	
o cümlədən :	

Qeyd: Hesabat sığortaçıları (təkrarsığortaçıları) tərəfindən hesabat dövründən sonrakı ayın 10-a qədər təqdim edilməlidir.

İdarə heyətinin sədri _____ M.Y.
Baş mühasib _____

Azərbaycan
Respublikasının Nazirliyinin
Kollegiyasının "27" mart 2014-cü il tarixli
Q-08 №-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
Maliyyə
4 nömrəli əlavə

Forma № 12

SİĞORTA MÜQAVİLƏLƏRİ HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

ilin əvvəlindən artan yekunla

(manatla)

Sığortanın sinifləri	Müqavilələrin sayı			Sığorta predmetlərinin sayı			Ümumi sığorta riski	Orta sığorta riski		Hesablanmış sığorta haqları
	Cəmi	o cümlədən		Cəmi	o cümlədən			Bir müqavilə üzrə	Bir predmet üzrə	
		fiziki şəxslər üzrə	hüquqi şəxslər üzrə		fiziki şəxslər üzrə	hüquqi şəxslər üzrə				
1	2	3	4	5			6	7	8	9
Həyat sığortası										
o cümlədən										
Qeyri-həyat sığortası										
o cümlədən										
Şəxsi sığorta										
o cümlədən										
Əmlak sığortası										
o cümlədən										
o cümlədən										
İcbari sığorta										
o cümlədən										
Cəmi										

İdarə heyətinin sədri: _____

Baş mühasib : _____

M.Y.

Azərbaycan
Respublikasının Nazirliyinin
Kollegiyasının "27" mart 2014-cü il
tarixli Q-08 №-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
Maliyyə
5 nömrəli əlavə

Forma № 13

SİĞORTA (TƏKRARSİĞORTA) MÜQAVİLƏLƏRİ üzrə HESABLANMIŞ SİĞORTA (TƏKRARSİĞORTA) HAQLARI, QAYTARILAN SİĞORTA (TƏKRARSİĞORTA) HAQLARI və SİĞORTA ÖDƏNİŞLƏRİ HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) adı: _____

Hesabat dövrü _____
ilin əvvəlindən artan yekunla

manatla

Sığortanın sinifləri	İlin əvvəlindən sığorta (təkrarsığorta) haqları hesablanmışdır		İlin əvvəlindən qaytarılmış sığorta (təkrarsığorta) haqları		Qalıq	İlin əvvəlindən hesablanmış sığorta ödənişləri	
	o cümlədən	o cümlədən	o cümlədən	o cümlədən		sığorta hadisələ-	o cümlədən

	cəmi	fiziki şəxslər	hüquqi şəxslər	cəmi	fiziki şəxslər	hüquqi şəxslər	cəmi	fiziki şəxslər	hüquqi şəxslər	rinin sayı	cəmi	fiziki şəxslər	hüquqi şəxslər
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Həyat sığortası													
o cümlədən :													
Qeyri-həyat sığortası													
o cümlədən :													
Şəxsi sığorta													
Əmlak sığortası													
o cümlədən :													
İcbari sığorta													
o cümlədən :													
Y E K U N													

Qeyd: Qaytarılan sığorta (təkrarsığorta) haqları dedikdə, sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi və ya onların şərtlərinin dəyişdirilməsi nəticəsində qaytarılmış və (və ya) qaytarılmalı olan sığorta (təkrarsığorta) haqlarının cəmi başa düşülür.

İdarə heyətinin sədri _____

M.Y.

Baş mühasib : _____

Azərbaycan
Respublikasının Maliyyə
Nazirliyinin Kollegiyasının
"27" mart 2014-cü il
tarixli №-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Q-08
6 nömrəli əlavə

Forma № 14

SİĞORTA və TƏKRARSİĞORTA MÜQAVİLƏLƏRİ üzrə ALINMALI OLAN SİĞORTA və TƏKRARSİĞORTA HAQLARI HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) adı: _____

Hesabat dövrü _____

(manat)

Sıra №-si	Sığorta sinifinin adı	Sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə alınmalı olan sığorta və təkrarsığorta haqları						
		Cəmi	o cümlədən			Cəmi	o cümlədən	
			Birbaşa sığorta üzrə		Təkrarsığortalılar üzrə			
			Cəmi	Sığortalılardan birbaşa alınmalı olan	Sığorta vasitəçilərindən alınmalı olan		Cəmi	Təkrarsığortalılardan birbaşa alınmalı olan
1								
2								
3								
...								
...								
...	YEKUN							

İdarə heyətinin sədri _____

M.Y.

Baş mühasib : _____

Forma № 15

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) adı: _____

a) ştat işçilərinə əmək haqqı - cəmi	
o cümlədən :	
b) siyahıdankənar tərkibli işçilərə əmək haqqı - cəmi	
Sığorta vasitəçilərinə komissiyon muhdlar - cəmi	
Təkrarsığortalılara hesablanmış komissiyon muhdlar	
Dövlət sosial müdafiə fonduna ayırmalar	
Təsərrüfat xərcləri	
Dəftərxana xərcləri	
Ezamiyyə xərcləri - cəmi	
o cümlədən	
Bank xidməti xərcləri	
Məsləhət xidmətləri	
Reklam işinin aparılmasına xərclər	
Amortizasiya ayırmaları	
Əsas vəsaitlərin təmiri üzrə xərclər	
İşçilərin ixtisasının artırılmasına çəkilməmiş xərclər	
Nümayəndəlik xərcləri	
Sair xərclər - cəmi	
o cümlədən	
-	
Y E K U N :	

Rəhbər _____

Baş mühasib _____

Azərbaycan
Respublikasının
Nazirliyinin
Kollegiyasının
tarixli "27" mart 2014-cü il
№-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Maliyyə
Q-08

Forma № 20

12 nömrəli əlavə

**SİĞORTA NƏZARƏTİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNİN ƏLAVƏ MALİYYƏLƏŞ-
DİRİLMƏSİ üzrə MƏCBURİ AYIRMALAR HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)**

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) adı: _____

Hesabat dövrü _____

Daxil olmuş sığorta haqqları	Xaricdən alınmış təkrarsığorta haqqları	Qaytarılmış sığorta haqları və xaricdən alınmış təkrarsığorta haqlarının qaytarılmış hissəsi	Köçürmə üçün baza məbləği (süt.1+süt.2-süt.3)	Sığorta nəzarəti orqanına hesablanmış məbləğ (süt.4 x 0,3%)
1	2	3	4	5

_____ (-)
borc

Qeyd: Məcburi ayırmalar üzrə hesablaşmaların vəziyyəti (hesabat verildiyi ayın 20-dək) : _____ (+)
artıq

Hesabat dövrünün yekunu üzrə köçürülmüş məbləğ : _____

(yazı ilə)

İdarə heyətinin sədri _____
(imza) (s.a.a.) (imza)

M.Y.

Baş mühasib _____
(imza) (s.a.a.) (imza)

Forma № 21

Azərbaycan Respublikasının
Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının
"27" mart 2014-cü il tarixli
Q-08 №-li Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
13 nömrəli əlavə

SİĞORTA VASİTƏÇİLƏRİNƏ HESABLANMIŞ KOMİSYON MUZDLAR HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

SİĞORTAÇI (TƏKRARSİĞORTAÇI) VƏ HÜQUQİ ŞƏXS SİĞORTA BROKERİNİN BƏZİ GÖSTƏRİCİLƏRİ HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) və ya sığorta brokerinin adı:
Hesabat dövrü

Sıra sayı	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı (manatla)			Ştat işçilərinin sayı	Sığortaçıya xidmət göstərən sığorta agentləri		Xidmətdən istifadə edilən bankların adı	Hüquqi ünvanı, olduğu yer və telefonu	VÖEN-i və uçota alındığı vergi orqanının adı	Rəhbər işçilərinin vəzifəsi, adı, atasının adı, soyadı və telefonu	Filial və nümayəndəliklərin adı, olduğu yer və telefonu	Filial və nümayəndəliklərin rəhbərlərinin adı, soyadı, ünvanı və telefonu	Filial və nümayəndəliklərin ştat işçilərinin sayı
	Cami	Pul vəsaiti	Əmlak		Adı (soyadı, adı və atasının adı)	Lisensiyanın nömrəsi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
7													
2													
3													
...													
...													

Rəhbər:

M.Y.

Baş mühasib

Forma 23/1

Azərbaycan
Respublikasının
Nazirliyinin
Kollegiyasının
tarixli "27" mart 2014-cü il
№-li Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.

Maliyyə
Q-08
16 nömrəli əlavə

SİĞORTAÇININ (TƏKRARSİĞORTAÇININ) SƏHMDARLARI VƏ ONLARIN (SƏHMDARLARIN) NİZAMNAMƏ KAPİTALINDA İŞTİRAK EDƏN ŞƏXSLƏR HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)

Sığortaçının (təkrarsığortaçının) və ya sığorta brokerinin adı:
Hesabat dövrü :

Sıra sayı	Sığortaçının(təkrarsığortaçının) ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı (manatla)	Təsisçilərin və (və ya) səhmdarlarının adı (xarici fiziki və ya hüquqi şəxsin, həmçinin ölkəsinin adı), ünvanı və telefonu	Sığortaçının(təkrarsığortaçının) ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalında iştirak payı		Hesabat dövründə təsisçilərin (səhmdarların) tərkibində və paylarında edilmiş dəyişikliklərin tarixi və məzmunu	Sığortaçının(təkrarsığortaçının) hüquqi şəxs olan səhmdarlarının nizamnamə kapitalında əhəmiyyətli nəzarətə (50% və daha çox) malik şəxslərin, həmçinin sığortaçının(təkrarsığortaçının) yerli hüquqi şəxs səhmdarlarının nizamnamə kapitalında iştirak edən xarici şəxslərin		
			manat	%		Adı (xarici fiziki və ya hüquqi şəxsin, həmçinin ölkəsinin adı)	manat	%
1								
2								
3								
...								
...								

İdarə heyətinin sədri :

M.Y.

Baş mühasib :

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının

Aktuar hesablamaların aparılmasına dair**Təlimat****1. Ümumi müddəalar**

1.1. Aktuar hesablamaların aparılmasına dair Təlimat (bundan sonra təlimat) "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 29 oktyabr tarixli 806-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 25 dekabr tarixli 519-IIIQ nömrəli Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 13 mart tarixli 735 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 16 dekabr tarixli 49 nömrəli Fərmanının 4.1.6-cı bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə hazırlanmışdır və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 81-2.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, 81-1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hesablamaların metod və prinsipləri üzrə tələbləri tənzimləyir.

1.2. Bu Təlimatın məqsədləri üçün aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

1.2.1. sığorta təminatının vahidi – sığorta tarifi hesablanması üçün istifadə olunan ölçü vahidi;

1.2.2. sığorta tarifi – xalis sığorta tarifi və yüklənmədən ibarət olmaqla sığorta təminatı vahidinin dəyəri;

1.2.3. xalis sığorta tarifi – əsas hissə və risk üstəliyindən ibarət olmaqla sığorta ödənişlərinin həyata keçirilməsi üçün sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılmasını təmin edən hissə;

1.2.4. əsas hissə – sığorta ödənişinin gözlənilən qiyməti (riyazi gözləməsi);

1.2.5. risk üstəliyi – sığorta ödənişinin gözlənilən qiymətindən təsadüfi yayınmanı əks etdirən hissə;

1.2.6. yüklənmə – sığorta əməliyyatlarının həyata keçirilməsi ilə bağlı işlərin aparılması xərclərini, qarşılıqlı tədbirlərinin maliyyələşdirilməsini və tarif mənfəətini təmin edən hissə. Yüklənmənin tərkib hissələri ilə bağlı ətraflı maliyyə təhlili aparılmalı və hesablamalara daxil edilməlidir;

1.2.7. risklərin təsnifatı – uyğun diferensiallaşdırma əmsalları ilə sığortalını və ya riskin dərəcəsini səciyyələndirən meyarların siyahısı;

1.2.8. diferensiallaşdırma əmsalları – sığorta predmetinin risk amillərini nəzərə almaq üçün sığorta tarifi tərtib olunan əmsallar.

2. Qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta tariflərinin hesablanmasına dair ümumi tələblər

2.1. Hesablamalarda istifadə olunan düsturların çıxarılışı tam və izahlı verilməli, sığorta hadisələrinin və zərərlərin paylanması üçün istifadə edilən paylanma funksiyaları ehtimal nəzəriyyəsinin və riyazi statistikanın metodlarından istifadə edilməklə əsaslandırılmalı, həmçinin müvafiq hesablamaların aparılması üçün zəruri olan bütün parametrlərin ədədi qiymətləri, eyni zamanda istifadə olunan ilkin statistik göstəricilərin mənbəyi haqqında ətraflı məlumat və həmin göstəricilərin aid olduğu zaman dövrü göstərməlidir.

2.2. Bu Təlimatın tələbləri ilə sığorta tariflərinin hesablanması sığortanın bütün sinifləri, həmçinin müəyyən sığorta siniflərini özündə birləşdirən sığorta növləri üzrə aparılmalı və sığortaçı tərəfindən hesablamalara üç ildə ən azı bir dəfə yenidən baxılmalıdır.

2.3. Sığorta tariflərinin hesablanmasında sığorta risklərini səciyyələndirən statistik məlumatlar istifadə olunur.

2.4. Sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması məqsədi ilə hesablamaların aparıldığı tarixdən əvvəlki son üç və daha artıq tam maliyyə illəri üçün mövcud olan statistik məlumatlar istifadə olunmalıdır.

2.5. Sığorta tariflərinin hesablanması zamanı ilkin statistik məlumatların tətbiqi üçün aşağıdakılardan birinə riayət olunmalıdır:

2.5.1. sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması sığorta tarifi qiymətinə ən çox təsir göstərən bir və ya bir neçə əsas sığorta riski üzrə mövcud olan ilkin statistik məlumatlar əsasında aparılır;

2.5.2. sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması sığorta təminatı verilən bütün sığorta risklərinin məcmusu üzrə mövcud olan ilkin statistik məlumatlar əsasında aparılır.

2.6. Sığorta tariflərinin hesablanması zamanı istifadə olunan makroiqtisadi göstəricilər (inflyasiya göstəricisi, minimum hesablama göstəricisi) bu göstəricilər üçün hesablama tarixinə olan rəsmi məlumatlara uyğun olmalıdır.

2.7. Qeyri-həyat sığortasına aid olan sığorta sinfi üzrə sığorta tarifi hesablanması üçün aşağıdakı düsturdan istifadə edilir:

$$B = N / (1 - f)$$

Burada:

B - sığorta tarifi;

N - xalis sığorta tarifi;

f - yüklənmədir (sığorta haqqından faizlə ifadə edilir).

Sığorta sinfi üzrə statistika mövcuddursa, xalis sığorta tarifi hesablanması üçün aktuarinin aşağıdakı düsturdan istifadə etmək hüququ vardır:

$$N = \frac{M[X] + \sqrt{D[X]} \cdot \Phi^{-1}(\gamma)}{n} \cdot x \cdot \frac{1}{S}$$

Burada:

n – sığortalanması nəzərdə tutulan predmetlərin (sığorta predmetlərinin) sayıdır;

S – birincis sığorta portfelini təşkil edən sığorta predmetlərinin hər biri üzrə sığorta məbləğidir;

X - birincis sığorta portfeli üzrə ümumi zərəri ifadə edən təsadüfi kəmiyyətdir;

M[X] - X təsadüfi kəmiyyətinin riyazi gözləməsidir;

D[X] - X təsadüfi kəmiyyətinin dispersiyasıdır;

γ - xalis sığorta haqlarının sığorta ödənişlərinin verilməsinə kifayət etməsi ehtimalıdır (təminat ehtimalı);

$\Phi^{-1}(\gamma)$ – təminat ehtimalına uyğun əmsaldır.

Sığorta tariflərinin hesablanmasında γ-nın və $\Phi^{-1}(\gamma)$ -nin qiymətləri ilə bağlı aşağıdakı cədvəldən istifadə etmək olar:

γ	0,84	0,90	0,95	0,98	0,9986
$\Phi^{-1}(\gamma)$	1,0	1,3	1,645	2,0	3,0

Sığorta sinfi üzrə statistika mövcuddursa, X təsadüfi kəmiyyətinin riyazi gözləməsini və dispersiyasını riyazi statistikanın metodları vasitəsi ilə qiymətləndirmək olar.

2.8. Müəyyən bir sığorta sinfi üzrə statistika yoxdursa, sığortaçı sığorta tariflərinin hesablanması məqsədi ilə sığorta nəzarəti orqanının sığorta bazarı üzrə hər bir sığorta sinfinə dair açıqladığı statistik göstəricilərdən istifadə etməlidir.

3. Qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta tariflərinin qiymətləndirilməsi və hesablanması metodlarına dair tələblər

3.1. Sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması bu məqsədlə seçilmiş metoda uyğun həyata keçirilir.

3.2. Sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması metodu aşağıdakı məlumatları özündə əks etdirilməlidir:

3.2.1. sığorta tarifinin hesablanması üçün istifadə olunmuş metod üzrə informasiyaların mənbəyi haqqında ətraflı məlumat;

3.2.2. sığorta tarifinin hesablanması üçün istifadə olunan metodun tam izahı.

3.3. Sığorta tariflərinin hesablanması metodunun izahı hesablama asılı olmayaraq ayrıca verilir.

3.4. Sığorta tarifinin hesablanması metodu sığorta tarifinin aşağıdakı tərkib hissələrini müəyyən edir:

3.4.1. xalis sığorta tarifinin əsas hissəsi;

3.4.2. risk üstəliyi;

3.4.3. xalis sığorta tarifi;

3.4.4. yüklənmə.

3.5. Sığorta tariflərinin hesablanması metodlarının istifadə olunan ilkin statistik məlumatlara adekvatlığı və uyğunluğu aşağıdakı meyarlarla müəyyən olunur:

3.5.1. hesablama metoduna müvafiq olaraq, ilkin statistik məlumatlar və sığorta tariflərinin hesablanmasında iştirak edən hesablama parametrləri arasında uyğunluq olmalıdır;

3.5.2. sığorta tariflərinin hesablanması üçün seçilmiş metod sığorta tarifinin qiymətinə təsir edən hesablama göstəricilərinin (sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı, zərərin ağırlığı, zərərlik dərəcəsi və s.) artmasına və ya azalmasına dair meylləri nəzərə alır;

3.5.3. sığorta tariflərinin seçilmiş metodla hesablanması zamanı alınmış aralıq və yekun nəticələrin iqtisadi mahiyyəti və məqsəduyğunluğu olmalıdır.

4. Həyat sığortası üzrə sığorta haqlarının hesablanmasına dair ümumi tələblər

4.1. Həyat sığortasına aid sığorta sinifləri (növləri) üzrə sığorta tariflərinin və ya sığorta haqlarının hesablanması zamanı istifadə edilən ölüm cədvəllərinin və əlillik cədvəllərinin göstəricilərinin mənbələri, bu cədvəllərin qurulması metodları (riyazi cəhətdən tam əsaslandırılmaqla) haqqında ətraflı məlumat verilməli və qeyd olunan cədvəllər hesablamalara əlavə olunmalıdır.

4.2. Həyatın ölüm halından sığortası, həyatın yaşam sığortası və annuitet sığortası üzrə sığorta haqlarının hesablanmasında istifadə olunan kəmiyyətlər aşağıdakı düsturlarla hesablanır:

x yaşlı şəxsin n il müddətində yaşam riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri aşağıdakı düstura əsasən hesablanır:

$${}_nE_x = ({}_n p_x)(1+i)^{-n} = v^n {}_n p_x$$

Burada ${}_n p_x$ x yaşlı şəxsin n il yaşaması ehtimalı, i isə illik faiz dərəcəsidir. Onların qiymətləri müvafiq olaraq, Əlavə 1 və Əlavə 2-də qeyd edilmişdir. v isə diskontlaşdırma vuruğudur və aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$v = (1+i)^{-1}$$

nEx -in komutasiyon funksiyalar vasitəsi ilə ifadə düsturu aşağıdakı kimidir:

$${}_nE_x = \frac{D_{x+n}}{D_x}$$

x yaşlı şəxsin n il müddətində ölüm riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri aşağıdakı düstura əsasən hesablanır:

$$A_{x:n}^1 = \sum_{t=0}^{n-1} p_x q_{x+t} v^{t+1}$$

Burada q_x x yaşlı şəxsin qarşdakı il ərzində ölməsi ehtimalıdır və onun qiymətləri Əlavə 1-də qeyd edilmişdir.

Bu kəmiyyətin komutasiyon funksiyalar vasitəsi ilə ifadə düsturu aşağıdakı kimidir:

$$A_{x:n}^1 = \sum_{t=0}^{n-1} \frac{C_{x+t}}{D_x} = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$$

Ölümün yalnız diskret zamanın sonunda baş verməməsini nəzərə alaraq, x yaşlı şəxsin n il müddətində ölüm riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$\bar{A}_{x:n}^1 = \frac{i}{\delta} \cdot A_{x:n}^1$$

Burada δ illik faiz dərəcəsinin intensivliyidir və aşağıdakı kimi hesablanır:

$$\delta = \ln(1+i)$$

x yaşlı şəxsə n il müddətində hər bir sığorta ilinin əvvəlində ödənilən vahid məbləğlərin gözlənilən cari dəyəri aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$\bar{a}_x = 1 + \sum_{t=1}^{\infty} v^t p_x = 1 + \sum_{t=1}^{\infty} {}_tE_x$$

Bu kəmiyyətin komutasiyon funksiyalar vasitəsi ilə ifadə düsturu aşağıdakı kimidir:

$$\bar{a}_{x:\overline{n}|} = \frac{N_x - N_{x+n}}{D_x}$$

Müddəti n il olan annuitet sığortası üzrə x yaşlı şəxsə hər bir sığorta ili ərzində m dəfə (ilin 1/m hissələrinin əvvəlində 1/m məbləğində) ödənilən məbləğlərin gözlənilən cari dəyəri aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$\bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)} = \bar{a}_{x:\overline{n}|} - \left(\frac{m-1}{2m} \right) (1 - {}_nE_x)$$

4.3. Həyatın ölüm halından sığortası üzrə sığorta məbləği (S ilə işarə edilir) məlum olduqda, n illik sığorta təminatı üçün k (k ≤ n) il müddətində hər bir sığorta il ərzində m dəfə bərabər məbləğdə ödənilən sığorta haqqı (P_m ilə işarə edilir) aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$P_m = \frac{(1 + \rho_1) \times S \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + \alpha \times S + \gamma \times S \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}{m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}$$

Sığorta haqqı məlum olduqda sığorta məbləği aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$S = \frac{m \times P_m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}{(1 + \rho_1) \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + \alpha + \gamma \times S \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}$$

Birdəfəlik sığorta haqqı (P ilə işarə edilir) isə aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$P = \frac{(1 + \rho_1) \times S \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + \alpha \times S + \gamma \times S \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}{(1 - \beta)}$$

Birdəfəlik sığorta haqqı məlum olduqda sığorta məbləği aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$S = \frac{P \times (1 - \beta)}{(1 + \rho_1) \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + \alpha + \gamma \times S \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}$$

4.4. Həyatın yaşam sığortası üzrə sığorta məbləği məlum olduqda, n illik sığorta təminatı üçün k (k ≤ n) il müddətində hər bir sığorta ili ərzində m dəfə bərabər məbləğdə ödənilən sığorta haqqı aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$P_m = \frac{(1 + \rho_1) \times S \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + (1 + \rho_2) \times S \times {}_nE_x + \alpha \times S + \gamma \times S \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}{m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}$$

Sığorta haqqı məlum olduqda sığorta məbləği aşağıdakı kimi hesablanır:

$$S = \frac{m \times P_m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}{(1 + \rho_1) \times \bar{A}_{x:\overline{n}|}^1 + (1 + \rho_2) \times {}_nE_x + \alpha + \gamma \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}$$

4.5. Annuitet sığortası üzrə sığorta haqlarının x yaşdan (x+k) yaşadək hər bir sığorta ili ərzində m dəfə, sığorta ödənişlərinin isə (x+k) yaşdan (x+n) yaşadək hər bir sığorta ili ərzində q dəfə bərabər məbləğdə (S_q ilə işarə edilir) ödənilməsi nəzərdə tutularsa, sığorta haqqı aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$P_m = \frac{(1 + \rho_2) \times q \times S_q \times {}_k\bar{a}_{x:\overline{n-k}|}^{(q)} + \alpha \times q \times S_q + \gamma \times q \times S_q \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}{m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}$$

Sığorta haqqı məlum olduqda sığorta ödənişi aşağıdakı kimi hesablanır:

$$S_q = \frac{m \times P_m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}^{(m)}}{(1 + \rho_2) \times q \times {}_k\bar{a}_{x:\overline{n-k}|}^{(q)} + \alpha \times q + \gamma \times q \times \bar{a}_{x:\overline{n}|}}$$

4.6. Həyatın ölüm halından sığortası, yaşam sığortası və annuitet sığortası üzrə sığorta təminatının t-ci ilinin sonuna uzunmüddətli öhdəliklər ehtiyatı (riyazi ehtiyatlar) müvafiq olaraq aşağıdakı düsturlarla hesablanır:

$${}_tV_x = \begin{cases} (1 + \rho_1) \times S \times \bar{A}_{x+t:\overline{n-t}|}^1 + \gamma \times S \times \bar{a}_{x+t:\overline{n-t}|} - m \times P_m \times (1 - \beta) \times \bar{a}_{x+t:\overline{n-t}|}^{(m)} & t < k \\ (1 + \rho_1) \times S \times \bar{A}_{x+t:\overline{n-t}|}^1 + \gamma \times S \times \bar{a}_{x+t:\overline{n-t}|} & t \geq k \end{cases}$$

$${}_tV_x = \left\{ \begin{array}{l} (1+\rho_1) \times S \times A^1_{x+t:n-4} + (1+\rho_2) \times S \times x_{n-t} E_{x+t} + \gamma \times S \times \ddot{a}_{x+t:n-4} - m \times P \times (1-\beta) \cdot \ddot{a}^{(m)}_{x+t:k-4} \quad t < k \\ (1+\rho_1) \times S \times A^1_{x+t:n-4} + (1+\rho_2) \times S \times x_{n-t} E_{x+t} + \gamma \times S \times \ddot{a}_{x+t:n-4} \quad t \geq k \end{array} \right.$$

$${}_tV_x = \left\{ \begin{array}{l} (1+\rho_2) \times q \times S \times x_{n-t} \frac{d^{(q)}}{x+t:n-4} + \gamma \times q \times S \times \ddot{a}_{x+t:n-4} - m \times P \times (1-\beta) \cdot \ddot{a}^{(m)}_{x+t:k-4} \quad t < k \\ (1+\rho_2) \times q \times S \times \ddot{a}_{x+t:n-4} + \gamma \times q \times S \times \ddot{a}_{x+t:n-4} \quad t \geq k \end{array} \right.$$

Sığorta illərinin arasında olan zaman kəsikləri üçün isə riyazi ehtiyat xətti interpolasiya metodu ilə qiymətləndirilir:

$${}_{s+t}V_x = (1-s) \cdot {}_tV_x + s \cdot {}_{t+1}V_x$$

Burada, $0 < s < 1$.

4.7. Həyatın yaşam sığortası və annuitet sığortası üzrə sığorta təminatının t-ci ilinin sonunda sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilərsə, qaytarılan məbləğ ${}_tSV_x$ aşağıdakı düsturla hesablanır:

$${}_tSV_x = {}_tV_x - (S - {}_tV_x) \times 2\%$$

4.8. Həyat sığortası sinifləri üzrə 4.3 – 4.6-cı bəndlərində göstərilən düsturlarda iştirak edən α , β , γ , ρ_1 və ρ_2 əmsalları aşağıdakı mənalara malikdir:

α - sığorta müqaviləsi bağlanarkən çəkilən xərcləri (sığorta vasitəçilərinə hesablanmış komisyon muzzdlar çıxılmaqla) ifadə edən və faizlə ifadə olunan əmsaldır;

β - sığorta haqlarının ödənilməsi dövrü ərzində onlarla bağlı çəkilən xərcləri ifadə edən və faizlə ifadə olunan əmsaldır;

γ - sığorta müaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində çəkilən illik inzibati xərcləri ifadə edən və faizlə ifadə olunan əmsaldır;

ρ_1 - ölüm hadisəsi ilə bağlı zərərlərin tənzimlənməsi xərclərini ifadə edən və faizlə ifadə olunan əmsaldır;

ρ_2 - yaşam hadisəsi ilə bağlı zərərlərin tənzimlənməsi xərclərini ifadə edən və faizlə ifadə olunan əmsaldır.

Bu əmsalların qiymətləri Əlavə 2-də göstərilmişdir.

4.9. Sığortaçı həyat sığortası sinifləri (növləri) üzrə sığorta haqlarını özünün tərtib etdiyi ölüm və əlillik cədvəlinə və seçdiyi metoda əsasən hesablaya bilər. Bir şərtlə ki, komisyon muzzdlar nəzərə alınmadan hesablanmış həmin sığorta haqları bu Təlimatın 4.3–4.5-ci və 4.8-ci bəndlərinə əsasən hesablanmış sığorta haqlarından az olmamalıdır.

Qeyd: Bu Təlimatın 4-cü hissəsində qeyd olunan düsturlarda əks olunan əmsallar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

x - şəxsin yaşı

n - (il) müddət

i - faiz dərəcəsi

v - diskontlaşdırma vuruğudur

nPx - x yaşlı şəxsin n il yaşaması ehtimalı

nEx - x yaşlı şəxsin n il müddətində yaşam riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri

S - sığorta məbləği

$\ddot{a}_{x:n}^{(m)}$ - annuitet ödənişlərinin cari dəyəri (ildə m dəfə)

q_{x+t} - x yaşlı şəxsin qarşıdakı t il ərzində ölməsi ehtimalıdır

q_x - x yaşlı şəxsin qarşıdakı il ərzində ölməsi ehtimalıdır

$A^1_{x:n}$ - diskret hal üçün x yaşlı şəxsin n il müddətində ölüm riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri

$C_{x+t}, D_x, M_x, M_{x+t}, N_x, N_{x+t}$ - komutasyon funksiyalar Diskont vurğu və yaşam ehtimalı vasitəsi ilə aşağıdakı kimi hesablanırlar.

$$D_x = l_x v^x,$$

$$C_x = d_x v^{x+1} \quad N_x = \sum_{t=0}^n D_t \quad M_x = \sum_{t=0}^n C_t$$

δ - illik faiz dərəcəsinin intensivliyidir

$\bar{A}^1_{x:n}$ - x yaşlı şəxsin n il müddətində ölüm riskindən sığortası üzrə sığorta ödənişinin gözlənilən cari dəyəri

$\bar{a}_x$ - x yaşlı şəxsə n il müddətində hər bir sığorta ilinin əvvəlində ödənilən vahid məbləğlərin gözlənilən cari dəyəri

$\ddot{a}_{x:n}$ - annuitet ödənişlərinin cari dəyəri

m - il ərzində ödənilən annuitet ödənişlərinin sayı

S - sığorta məbləği

V_x - riyazi ehtiyat

s - interpolasiya əmsalıdır

${}_tSV_x$ - qaytarılan məbləğ

lx- yaşında olanların sayı

dx- x yaşından x+1 yaşına keçəndə ölənlərin sayı

q_x x yaşlı şəxsin qarşdakı il ərzində ölməsi ehtimalıdır.

5. Sığorta tariflərinin və ya sığorta haqlarının hesablanması nəticələrinə dair tələblər və onların rəsmiləşdirilməsi

5.1. Sığorta sinfi (növu) üzrə sığorta tariflərinin hesablanması nəticəsində aşağıdakı göstəricilər müəyyən olunmalı və əsaslandırılmalıdır:

5.1.1. xalis sığorta tarifi bəza, minimum bəza və maksimum bəza qiymətləri;

5.1.2. xalis sığorta tarifi bəza qiymətinə diferensiallaşdırma əmsallarının (bu əmsalların qiymətlərinin əsaslandırılması əlavə edilməklə) tətbiq olunmasını şərtləndirən risk amilləri;

5.1.3. sığortanın sinifləri (növləri) üzrə risklərin ətraflı təsnifatı;

5.1.4. sığortalıların (sığorta olunanların) kateqoriyalarından və qəbul olunan təsnifata görə sığorta risklərindən asılı olaraq sığorta tariflərinin (sığorta haqlarının məbləğlərinin) paylanması cədvəlləri.

5.2. bu təlimatın 5.1.4-cü yarımbəndinin tələbi həyat sığortası üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçılara münasibətdə şamil olunmur.

5.3. Sığorta tariflərinin və ya sığorta haqlarının hesablanmasına dair sənəd müvafiq aktuari şəhadətnaməsinin nömrəsi və verilmə tarixi, aktuarinin adı, soyadı və atasının adı göstərilməklə onun imzası və möhürü (əgər varsa) ilə təsdiq olunmalıdır.

6. Tələb olunan kapitalın hesablanmasına dair tələblər

6.1. Tələb olunan kapital həyat və qeyri-həyat sığortaları üzrə ayrı-ayrılıqda müəyyən edilir.

6.2. Qeyri-həyat sığortası üzrə sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin müəyyən edilməsi ilə bağlı aktuar hesablamalar "sığorta haqları" və "sığorta ödənişləri" metodları əsasında aparılır.

6.3. Tələb olunan kapitalın hesablanması sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi "Sığortaçıların tələb olunan kapitalının müəyyənəşdirilməsi Qaydaları"na əsasən tənzimlənir.

7. Məcmu kapitalın hesablanmasına dair tələblər

7.1. «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 79.5-ci maddəsinə əsasən sığortaçının məcmu kapitalının məbləği onun tələb olunan kapitalının məbləğindən az ola bilməz.

7.2. Məcmu kapitalın hesablanmasında «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 63.1-ci maddəsində göstərilən aktivlər qrupuna sığortaçının investisiyaya yönəldilmiş öz vəsaiti nəzərə alınır.

7.3. Məcmu kapitalın hesablanmasında istifadə olunan aktivlər qrupuna müvafiq likvidlik və diversifikasiya əmsalları tətbiq edilir.

7.4. Məcmu kapitalın hesablanması sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi "Sığortaçıların investisiya əməliyyatları ilə bağlı Qaydalar"ına əsasən tənzimlənir.

8. Sığortaçının öz vəsaitinin hesablanmasına dair tələblər

8.1. Sığortaçının öz vəsaitinin hesablanmasında onun aktivlərinin məcmu balans dəyəri, sığorta fəaliyyəti ilə bağlı balans öhdəlikləri (sığorta ehtiyatları çıxılmaqla), ödəmə vaxtı 90 gündən artıq müddətə gecikdirilməmiş sığorta və təkrarsığorta haqları (dövlət icbari şəxsi sığortaları üzrə alınmalı olan sığorta və təkrarsığorta haqları istisna olmaqla), sığorta ehtiyatları, sığorta ehtiyatlarını təmin edən vəsaitlərinin ifadə olunduğu aktivlərinin balans dəyərlərinin məcmu məbləği, sığorta fəaliyyəti ilə bağlı olmayan balans öhdəlikləri, balansdan kənar öhdəlikləri (ödənilməsinə zəmanət verilmiş məbləğlərin cəmi), «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 63.1.1-63.1.6-cı və 64.1.1-64.1.7-ci maddələrində göstərilmiş aktivlərin qrupuna aid olmayan aktivlərin məcmu balans dəyəri nəzərə alınır.

8.2. Sığortaçının öz vəsaitinin hesablanması sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi "Sığortaçıların investisiya əməliyyatları ilə bağlı Qaydalar"ına əsasən tənzimlənir.

9. Sığorta ehtiyatlarının hesablanmasına dair tələblər

9.1. Sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə qəbul edilmiş öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün sığortaçılar öz öhdəliklərinə adekvat olan sığorta ehtiyatları formalaşdırırlar.

9.2. Sığortaçı "Baş vermiş, lakin bildirilməmiş zərər ehtiyatı"nın (BVBZE) hesablanması üçün alternativ metoddan istifadə edə bilər ki, həmin metodla hesablanmış BVBZE sığorta nəzarəti orqanının müəyyən etdiyi "Həyat sığortası və qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılması Qaydaları"na əsasən hesablanmış BVBZE-dən az olmamalıdır.

9.3. Sığorta ehtiyatlarının hesablanması sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi "Həyat sığortası və qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılması Qaydaları"na əsasən tənzimlənir.

10. Sığortaçıların zərərlik dərəcəsinin hesablanmasına dair tələblər

10.1. Bu Təlimatın məqsədləri üçün zərərlik dərəcəsi yalnız qeyri-həyat sığortası sinifləri üzrə müəyyən edilir.

10.2. Zərərlik dərəcəsinin hesablanmasında sığorta hadisələri ilə əldə edilən göstəricilərdən istifadə edilir.

10.3. Zərərlik dərəcəsinin hesablanması sığorta nəzarəti orqanının qəbul etdiyi "Həyat sığortası və qeyri-həyat sığortası üzrə sığorta ehtiyatlarının formalaşdırılması Qaydaları"na əsasən tənzimlənir.

11. Sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə şəxsi tutumun hesablanmasına dair tələblər

11.1. Sığortaçının şəxsi tutumu sığorta və təkrarsığorta müqavilələri üzrə ayrı-ayrılıqda müəyyən edilir.

11.2. Sığortaçının şəxsi tutumu sığorta predmeti və sığorta (təkrarsığorta) müqaviləsi üzrə müəyyən edilir.

11.3. «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 79.6-cı maddəsinə əsasən sığortaçının bir sığorta predmeti üzrə sığorta riskləri ilə bağlı şəxsi tutumunun həcmi onun məcmu kapitalının 10 faizindən çox olmamalıdır.

11.4. «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 79.7-ci maddəsinə əsasən, həmin Qanunun 79.6-cı maddəsinin tələbi nəzərə alınmaqla, sığortaçının əmlak sığortasına aid bir sığorta müqaviləsi üzrə risklərlə bağlı şəxsi tutumunun həcmi onun məcmu kapitalının 30 faizindən çox olmamalıdır.

"Aktuar hesablamaların aparılmasına dair Təlimat"a Əlavə 1

Ölüm cədvəli

x	lx	dx	qx	x	lx	dx	qx	x	Lx	dx	Qx
0	1000 000	12 887	0,0129	36	958 740	1 859	0,0019	72	533 874	32 267	0,0604
1	987 113	1 906	0,0019	37	956 881	2 010	0,0021	73	501 607	33 200	0,0662
2	985 207	1 068	0,0011	38	954 871	2 276	0,0024	74	468 407	33 449	0,0714
3	984 139	701	0,0007	39	952 595	2 300	0,0024	75	434 958	34 489	0,0793
4	983 438	536	0,0005	40	950 294	2 547	0,0027	76	400 470	34 058	0,0850
5	982 902	487	0,0005	41	947 747	2 797	0,0030	77	366 412	33 118	0,0904
6	982 415	464	0,0005	42	944 950	3 016	0,0032	78	333 294	32 793	0,0984
7	981 951	429	0,0004	43	941 934	3 317	0,0035	79	300 501	31 694	0,1055
8	981 522	411	0,0004	44	938 616	3 561	0,0038	80	268 807	30 578	0,1138
9	981 111	403	0,0004	45	935 055	3 986	0,0043	81	238 229	27 247	0,1144
10	980 708	392	0,0004	46	931 069	4 296	0,0046	82	210 982	25 502	0,1209
11	980 316	375	0,0004	47	926 773	4 863	0,0052	83	185 480	24 176	0,1303
12	979 941	342	0,0003	48	921 910	5 371	0,0058	84	161 305	22 252	0,1380
13	979 599	343	0,0004	49	916 539	5 882	0,0064	85	139 052	19 549	0,1406
14	979 256	376	0,0004	50	910 658	6 653	0,0073	86	119 503	17 698	0,1481
15	978 880	429	0,0004	51	904 005	7 364	0,0081	87	101 806	16 015	0,1573
16	978 451	458	0,0005	52	896 642	7 851	0,0088	88	85 791	14 980	0,1746
17	977 993	500	0,0005	53	888 791	8 765	0,0099	89	70 811	13 613	0,1922
18	977 493	570	0,0006	54	880 026	9 798	0,0111	90	57 197	12 118	0,2119
19	976 923	600	0,0006	55	870 227	10 833	0,0124	91	45 079	10 535	0,2337
20	976 323	645	0,0007	56	859 394	11 283	0,0131	92	34 545	11 8 912	0,2580
21	975 678	666	0,0007	57	848 111	12 201	0,0144	93	25 633	12 7 308	0,2851
22	975 012	721	0,0007	58	835 910	13 131	0,0157	94	18 325	13 5 778	0,3153
23	974 291	757	0,0008	59	822 779	14 520	0,0176	95	12 547	14 4 154	0,3310
24	973 534	841	0,0009	60	808 260	15 427	0,0191	96	8 394	15 2 917	0,3476
25	972 693	856	0,0009	61	792 832	15 995	0,0202	97	5 476	15 1 999	0,3650
26	971 837	934	0,0010	62	776 837	17 634	0,0227	98	3 478	17 1 333	0,3832
27	970 903	979	0,0010	63	759 203	18 567	0,0245	99	2 145	18 863	0,4025
28	969 924	1 063	0,0011	64	740 636	20 359	0,0275	100	1 282	20 542	0,4225
29	968 861	1 131	0,0012	65	720 277	21 959	0,0305	101	740	21 328	0,4431
30	967 730	1 234	0,0013	66	698 318	23 457	0,0336	102	412	23 192	0,4647
31	966 496	1 271	0,0013	67	674 861	25 019	0,0371	103	221	25 108	0,4909
32	965 225	1 535	0,0016	68	649 842	26 318	0,0405	104	112	26 58	0,5179
33	963 690	1 578	0,0016	69	623 524	28 418	0,0456	105	54	28 54	1,0000
34	962 111	1 613	0,0017	70	595 107	29 665	0,0498			29	
35	960 499	1 759	0,0018	71	565 441	31 568	0,0558			31	

İllik faiz dərəcəsi və xərc əmsalları**A. Sığorta müqaviləsində göstərilən bütün valyutaların AZN olduğu hal:**

Həyat sığortası sinifləri üzrə sığorta haqlarının hesablanması məqsədi ilə sığorta müddətinin hər bir sığorta ili üçün illik faiz dərəcəsinin maksimum həddi sığorta müqavilələrinin bağlandığı tarixə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi ilə bağlı olaraq aşağıdakı kimi müəyyən edilmişdir:

Sığorta müddətinin illəri	Sığorta müddətinin hər bir sığorta ili üçün maksimum illik faiz dərəcəsi
1-ci	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi + 0,75%
2-ci	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi + 0,50%
3-cü	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi + 0,25%
4-cü	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi + 0%
5-ci	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 0,25%
6-cı	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 0,75%
7-ci	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 1,25%
8-ci	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 1,75%
9-cu	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 2,25%
> =10-cu	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsi - 2,75%

B. Sığorta müqaviləsində göstərilən bütün valyutaların AZN olmadığı hal:

Bu halda, sığorta müqaviləsində göstərilən bütün valyutalar həmin müqavilənin bağlandığı tarixə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının məzənnəsinə uyğun olaraq, AZN-lə ifadə olunmalı və A bəndində göstəriləni kimi hesablamalar aparılmalıdır.

C.**Xərc əmsallarının qiymətləri**

Xərc əmsallarının qiymətləri aşağıdakı kimi müəyyən edilmişdir:

α	0,50%
β	0,30%
γ	0,25%
ρ_1	3,00%
ρ_2	1,50%

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin Kollegiyasının
"27" mart 2014-cü il tarixli
Q-08 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

18 nömrəli əlavə**Aktuari şəhadətnaməsinin forması və doldurulması****Qaydası****1. Ümumi müddəalar**

1.1. Aktuari şəhadətnaməsinin forması və doldurulması Qaydası (bundan sonra "Qayda") "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 29 oktyabr tarixli 806-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2007-ci il 25 dekabr tarixli 519-IIIQ nömrəli Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 13 mart tarixli 735 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 16 dekabr tarixli 49 nömrəli Fərmanının 4.1.7-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 81–3.6-cı maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və aktuari şəhadətnaməsinin formasını, onun sığorta nəzarəti orqanının vəzifəli şəxsi tərəfindən doldurulması qaydasını tənzimləyir.

1.2. Aktuari şəhadətnaməsi aktuari fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə səlahiyyət təsdiq edən sənəddir.

1.3. Aktuari fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün sığorta nəzarəti orqanında attestasiyadan keçmiş və aktuari şəhadətnaməsi verilməsi üçün dövlət rüsumunu ödəmiş şəxslərə attestasiyanın keçirildiyi tarixdən 10 iş günü ərzində sığorta nəzarəti orqanı tərəfindən aktuari şəhadətnaməsi verilir.

2. Aktuari şəhadətnaməsinin forması

2.1. Aktuari şəhadətnaməsi bu Qaydaya əlavədə müəyyən edilmiş formada tərtib edilir.

2.2. Aktuari şəhadətnaməsinin formasında aşağıdakılar əks olunmalıdır:

2.2.1 bu Qaydaya əlavə olması barədə qeyd;

2.2.2. Azərbaycan Respublikasının dövlət gerbinin təsviri;

2.2.3. "Aktuari şəhadətnaməsi" sözləri;

2.2.4. Şəhadətnamənin nömrəsi və verildiyi tarix üçün qeyd yeri;

2.2.5. Şəhadətnaməni verən orqanın adının qeyd olunması üçün sətirlər;

2.2.6. Şəhadətnamə ilə aktuari fəaliyyəti göstərmək səlahiyyəti təsdiq edilən şəxsin adının, atasının adının və soyadının qeyd olunması üçün sətir;

2.2.7. Şəhadətnamə ilə səlahiyyət verilən fəaliyyət növünü ifadə edən "aktuari fəaliyyəti" sözləri;

- 2.2.8. Şəhadətnamənin son qüvvədə olduğu tarixin qeyd olunması üçün yer;
 2.2.9. Şəhadətnaməni imzalayan şəxsin vəzifəsinin, adının, soyadının və imzasının qeyd olunması üçün sətir;
 2.2.10. Şəhadətnamə verən orqanın möhür yeri "M.Y." baş hərfləri ilə qeyd olunur.

3. Aktuari şəhadətnaməsinin doldurulması

- 3.1. Aktuari şəhadətnaməsi sığorta nəzarəti orqanının əməkdaşı tərəfindən kompüter proqramları vasitəsilə elektron qaydada və ya diyircəkli qələmlə əl yazısı ilə doldurulur.
- 3.2. Aktuari şəhadətnaməsi aşağıdakı qaydada doldurulur:
- 3.2.1. Şəhadətnamə formasının "№" yerində aktuari şəhadətnamələrinin tarixlərinin xronoloji ardıcılıqlarına uyğun olaraq sıralama əsasında təyin edilən miqdar sayı ərəb rəqəmləri ilə yazılır;
- 3.2.2. Şəhadətnamənin verilmə tarixi kimi gün, ay, il ardıcılığı nəzərə alınmaqla doldurulmuş şəhadətnamə formasının sığorta nəzarəti orqanının vəzifəli şəxsi tərəfindən imzalandığı tarix qeyd edilir;
- 3.2.3. Şəhadətnaməni verən orqanın adı "Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidməti" kimi yazılır;
- 3.2.4. Şəhadətnamə ilə aktuari fəaliyyəti göstərmək səlahiyyəti təsdiq edilən şəxsin adı və atasının adı ismin adlıq halında, soyadı isə yiyəlik halında yazılır.
- 3.2.5. Şəhadətnamənin verilmə tarixindən sonrakı 5 ilin tamamlandığı son tarix şəhadətnamənin son qüvvədə olma tarixi kimi yazılır;
- 3.2.6. Şəhadətnaməni imzalayan şəxsə aid sətirdə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinin rəhbəri, o olmadıqda isə onun müavininə aid məlumatlar yazılmaqla şəhadətnamə imzalanır;
- 3.2.7. Şəhadətnamə "M.Y." baş hərflərinin üzərində Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinin möhürü ilə təsdiqlənir.
- 3.3. Hər bir təsdiqlənmiş aktuari şəhadətnaməsindəki doldurulan bütün məlumatlar sığorta nəzarəti orqanı tərəfindən aparılan aktuarilərin reyestrində qeyd olunur.

Aktuari şəhadətnaməsinin forması və doldurulması Qaydası'na Əlavə

AKTUARİ ŞƏHADƏTNAMƏSİ

№ _____

Şəhadətnamənin verilmə tarixi: _____ 20 ____ il

Şəhadətnaməni verən orqanın adı: _____

Bu şəhadətnamə _____ aktuari fəaliyyəti

göstərmək səlahiyyətini təsdiq edir.

Şəhadətnamənin son qüvvədə olma tarixi: _____ 20 ____ il

Şəhadətnaməni imzalayan şəxsin vəzifəsi: _____

imza

Şəhadətnaməni imzalayan şəxsin
adı və soyadı: _____

M.Y.